

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz Brzljave pozdrave in izjave solidarnosti izvršnemu odboru JUU, odnosno predsedniku tov. Ivanu Dimniku so poslala s svojih zborovanj sledeča sreska društva:

Učiteljsko društvo gnjilanskega sreza;
Učiteljsko društvo sreza Jajce;
Učiteljsko društvo šidskega sreza;
Učiteljsko društvo barskega sreza;
Učiteljsko društvo Kočevje;
Učiteljsko društvo bosansko - grahovskega sreza;
Učiteljska sreza belopolskega;
Učiteljsko društvo križevskega sreza;
Učiteljsko sreza Ključ.

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA ZAH. DEL bo zborovalo dne 18. junija 1938. ob 9. uri v magistratni dvorani. Na dnevnem redu zborovanja bo: 1. Situacijsko poročilo predsednika JUU - sekcije za dravsko banovino, tov. Kumlja. 2. Poročila odbornikov. 3. Volitve delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino. 4. Predlogi. — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO SKOFJA LOKA sporoča vsem udeležencem zborovanja, da je odhod iz Škofje Loke z rednim avtobusom točno ob 9. uri izpred Balantovega (Guzeljevega) dvorišča v Kapucinskem predmestju. Povratek takisto z rednimi avtobusi! Popraviljamo: Predavanje: Kemija v kmetijstvu (ne kmetijal). Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO PTUJ bo zborovalo dne 18. junija ob pol 9. uri v Mladiki v Ptuj s sledečim sporedom: situacijsko poročilo, dopisi, predavanje prof. Bunca iz Maribora »O slovenskem pravopisu«, volitev delegatov za banovinsko skupščino in tozadevni predlogi ter slučajnosti s predlogi za delo v bodočih zborovanjih. Tov. upravitelji, prinesite s seboj denar za SSM; istočasno pa boste vzeli knjige s seboj. Prosimo čim večje udeležbe in prinesite anketne pole! Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO LENDAVA bo zborovalo zadnjič v tem šolskem letu v ljudski šoli v Veliki Polani dne 16. junija 1938., ob 9. uri po sledečem dnevnem redu: 1. Poročila odbornikov. 2. Dopisi. 3. Predlogi za banovinsko skupščino. 4. Volitev zastopnika za banovinsko skupščino. 5. Predavanje: »Kmetijski pouk v ljudski šoli«. Predava tov. Ivanjšič Ludovik. 6. Slučajnosti. Udeležba na zborovanju je stanovska dolžnost, zato pridite vsi. Pripeljite s seboj nove tovariše pripravnik, ki še niso vpisani. Tovariši upravitelji naj ne pozabijo javiti udeležbe pravočasno prosvetnemu oddelku sreskega načelstva. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO SLOVENSKE BISTRICE bo zborovalo v soboto, dne 11. junija t. l., ob pol 10. uri v Framu, skupno z učiteljskim društvom Maribor desni breg. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Tajniško poročilo in dopisi. 3. Predavanje banskega šolskega nadzornika M. Jegliča: »Računski pouk«. 4. Predlogi in nasveti. — Pripravite predloge za skupščino. Ker je to zadnje zborovanje v tem šolskem letu, se pričakuje polnoštevilna udeležba. — Poravnajte članarino! Odbor.

Poročila

+ JUU SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo dne 14. maja t. l. v Kamniku. Ob udeležbi 87 članov je tov. predsednik po otvoritvi podal obširno situacijsko poročilo, v katerem je zlasti podčrtal nujno potrebo stanovske zavednosti, ki bo najboljša orožje proti vsem silam, ki si prizadevajo razbiti enotnost naše stanovske organizacije. Spričo dejstva, da organizacija ne krati nikomur samostojnosti mišljenja, je pričakovati, da bo dosedanja homogenost organiziranega učiteljskega dravske sekcije tudi v bodoče vodnica ostalih sekcijam. V nadaljnjem poročilu je obravnaval delo glavnega odbora na ureditvi finančnega stanja in poslovanja naše centrale, obvestil je članstvo o uspehih, doseženih za učitelje kontraktualce in učiteljice ženskih ročnih del ter o postopku pri vlaganju prošnji za podporo v svrhu zdravljenja učiteljskega na kliniki v Zagrebu; apeliral je na poravnavo dolgov posameznih šol za »Popotnika« in obravnaval pravilnik o rangni listi. Glede izdajanja »Našega roda« se je zbor soglasno izjavil za 9 števk, knjige Mladinske matice pa naj se izdajo že v začetku meseca junija. Ob zaključku svojega poročila je tov. predsednik seznanil članstvo še o poteku akcije sreskega društva za izdajo stenskega zemljevida kamniškega sreza v založbi Učiteljske tiskarne. Zemljevid izide v začetku meseca junija in bo direktno dostavljen vsem prednaročnikom. Tov. tajnik je prečital dopise sekcije glede korektur pri razpisu službenih mest in kuriva v trgih.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne in opozoril na težkoče, ki nastajajo pri nepravočasni odjavi premeščenih članov.

Za strokovni odbor je podal poročilo tov. Mayer in je obravnaval anketne pole sreskega društva Šostanj in sekcije. Da bo moglo članstvo čim temeljiteje odgovorjati na stavljenja vprašanja, se je zadeva odložila na prihodnje leto.

Tov. Merčun je kot gospodarski referent poročal o naših gospodarskih ustanovah, zlasti o Učiteljski tiskarni ter poudarjal nujno potrebo pristopa vseh članov k tej zadrugi.

Tov. Rupnikova je obširno referirala o akciji za zgradbo doma učiteljic. Tov. predsednik je toplo priporočal pristop, da se čim prej izvede započeto delo.

Izvoljena sta bila kot delegata za banov. skupščino tov. Schubertova in tov. tajnik. Glavne skupščine pa se bo udeležil le tov. predsednik, kateremu je kot namestnik določen tov. tajnik.

Zbor je za letošnjo banovinsko skupščino sprejel predlog; da obravnava skupščina vsa doslej neresena vprašanja glede izboljšanja naše prosvetne in personalno-prosvetne politike in da s tem vsem našim utemeljenim zahtevam ponovnega poudarka.

Sledilo je zanimivo predavanje tov. Kotnika, ki je na osnovi lastnih in izdelkov svojih učencev dokazal lepoto naših narodnih ornametov in njih uporabo pri risalnem pouku v ljudski šoli. Zel je odobranje in zahvalo vseh navzočih.

V zaključni točki zborovanja je tov. nadzornik A. Skulj podal učno sliko »Gozd«, ki jo je izvajal z učenci I. razreda višje ljudske šole v Kamniku. Učna slika je bila izvajana po smernicah sodobnih učnih načel, pri katerih se upošteva samodelavnost in aktivnost učencev. Tov. nadzornik je metodično in didaktično dokazal, kako je treba usmeriti vso učno snov na osnovi smiselne koncentracije pouka, da bo otrok spoznal vrednost lastnega gozda in tvorca vsega življenja — sonca. Otroku je treba predočiti, da je tudi naša narodnostna rešitev le v pravilnem in racionalnem gospodarstvu gozda, živinoreje in sadjarstva.

Tov. predsednik mu je izrekel toplo zahvalo v imenu navzočih, ki so za pridobljene praktične nasvete in smernice še posebej dali izraza zadovoljstva nad uspehim nastopom tovariša nadzornika.

Napokoj Josip, preds. Chvatal Franjo, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je poslednjič v letu 1937./1938. zborovalo 14. maja 1938. ob 8. uri v Zidanem mostu, in to ob pičli, zelo pičli udeležbi: 49 duš (34,2 %).

Uvodoma pozdravlja tovariš predsednik navzoče.

Nato se odobri zapisnik ter se jemljejo v vednost došli dopisi sekcije.

Sklepi: I. »Naš rod« naj izhaja v 9 mesečnih številkah, knjige pa naj se dostavljajo junija.

II. Kdor naroči knjige SSM — naj jih tudi plača. (Tov. Musar pričakuje večje tozadevne udeležbe našega članstva)

V petčetrtnem predavanju: Češkoslovaška in Čehoslovaki pod tov. Mahkota Milan referat, tičoč se: socialne, gospodarske, notranje in zunanje politične strukture ter prosvetno-šolskega napredka in razvoja bratske nam zaveznice. »Simpatije nas vseh ostajajo pri Vas, bratje s severa«

Pri naslednji točki — stanovske zadeve — se razvije živahna debata, v katero posegajo poleg predsednika Kislingerja še tov.: Pavčič, Musar, Omerzova, Mahkota in Groznik.

Izčimjo se sklepi, ki se bodo prestilizirali tudi v predloge za banovinsko skupščino.

1. Ustanovitev organizacije vseh drž. namučencev.

2. Ločitev prosvetne oblasti od politične.

3. Uravnovešanje naših plač z l. 1931.

4. Sekcija naj ne stavlja novih resolucij preden ni bilo zahtevam prejšnjih let ugodeno.

5. Priloga »Službeni podatki« iz »Uslužb. lista« naj izgine!

6. Upravitelj imej vodilno besedo tudi pri določitvi dobaviteljev za kraj. šol. odbor, da izostanejo vplivi »zlahte«.

Za delegate na banovinski, odnosno glavni skupščini se soglasno izvolijo:

Banovinska skupščina: Kislinger, Mahkota, Pavčič (namestniki: Hofbauer, Plavšakova M., Flegar).

Glavna skupščina: Mahkota, Groznik (nam. Hofbauer, Plavšakova M.).

Referat tov. Hofbaura: Hranilnica učit. konvikta se preloži na poznejši čas, ker danes ni časa.

Tri in pol ure trajajoče, uspelo zborovanje zaključiti tov. predsednik z željo in prošnjo na številnejše svidenje v jeseni!

Juro Kislinger, preds. Milan Mahkota, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo 2. maja v Celju ob udeležbi 178 članstva.

Uvodoma je tov. predsednik pozdravil še posebej tov. upokojence, zlasti tov. Pečnika, nato novo članico tov. Olgo Klunovo. Članstvo je počastilo spomin preminulega tov. Ivana Kerna, ki je bil izrazita učiteljska osebnost ter zaveden in delaven član stanovske in narodne zajednice. Z izrednim veseljem je članstvo vzelo na znanje dopis pesnika Otona Zupančiča, ki se hoče odzvati društvenemu vabilu in posetiti eno naših prihodnjih zborovanj.

Predsednik je naglasil dejstvo, da tokrat zborujemo v znamenju Celjskega kulturnega tedna, ki naj dokaže, kako celjsko okrožje nikoli ni pripadalo kakemu tujemu »Kulturgebietu« in kolik delež je doprineslo k celotni slovenski narodni kulturi. Pri tem bo vidno tudi to, koliko je tu prispevalo učiteljsvo. Kakor tu, tako bodo tudi v vseh drugih velikih zadevah dosegljivi močni uspehi, če jih bo ustvarjala složna skupnost zlasti v težkih dobah. Učiteljsvo ve, da se more kultura graditi le z idealizmom, ki pa more biti živ le na osnovah krepke pravne in materialne si-gurnosti.

Tov. Janko Pogačnik je referiral o odgovorih članstva na vprašalne pole glede pogledov na smer in delo JUU ter društva. Stvarno in v nadvse zanimivi obliki je iznesel razna gledanja, ki se stikajo v zahtevi po ohranitvi skozi leta preizkušene čiste stanovske linije v JUU. Mnogo poudarka je danega potrebi izboljšanja položaja stanu, čemur naj služijo glavni napori organizacije. Zaželeno so najbolj sociološka in gospodarska predavanja.

Ob tej priliki je tov. predsednik navedel vrsto dejstev, ki pričajo, kako sta sekcija in društvo vselej ščitila interese vsega članstva, kako tu ni bilo stranpoti, pač pa mnogo stvarnega uspeha, na kar je društvo ponosno, saj je s tem pokazalo svojo zrelost in si ohranilo čisto ime, ki ga hoče braniti tudi v bodoče. Vselej pa je bila vsemu članstvu dana možnost, da se izven organizacije udeležuje svobodno povsod, kjer to hoče, samo da je pri tem vsakdo vezan na principe stanovske morale in skupnosti kot njen član.

Skladatelj tov. Ciril Pregelj je predaval o mladinski glasbi. Priказal je mladinska glasbenovzgojna prizadevanja, ki so zlasti v severni polovici Slovenije živahna. Podal je pregled zbirk mladinskih skladb ter njih avtorjev, ki so zlasti v obdelavi narodnih motivov ustvarili visoka dela. Naloga mladinskega zborovskega petja je zlasti ta, da se v materialistični dobi mladina navaja k spoznavanju svojih skritih umetnostnih nagibov, pri tem pa se ji razodevajo harmonične lepote, ki v zvezi s pravilnoagogiko in dinamiko razvijajo njen estetski čut. Zlasti gojitev narodne pesmi bo odbijala invazije tujih, plehkih šlager-skih melodij. Znak bolne dobe je tudi prodiranje harmonike. Šola daje temelje bodoči glasbeni kulturi, že iz početka pa je potreben pouk petja po notah.

Mladinski zbor Glasbene Matice je pod vodstvom predavatelja tov. Preglja troglaso zapel skladbe: Jezusu puščiček (Grbec), Cin can cvrgdan (Zganec), Pod Kopinom (Vrhovský). O košnji in Pesem o kosu (Pregelj), Zvonček (Sonc) in Didelduda (Zganec). Zbor, broječ 100 mladih grl, je pokazal višino, ki se da doseči le s prvovrstnim pevskim materialom in z vrlinami pevovodje, kakršne zmore tov. Pregelj. Navdušenju na doseženem uspehu in hvaležnosti na umetniškem užitku je dalo učiteljsvo izraza z viharim odobravanjem ter je spontano zbralo 335 din kot svoj prispevek za zborov majniški izlet.

Našemu odličnemu znanstveniku vladnemu svetniku g. Emiljanu Lileku je bila izrečena iskrena zahvala za množico knjig, njegovih lastnih del, poklonjenih učiteljsvu celjskega okraja. Tudi letos bo učiteljsvo ob protituberkuloznem tednu storilo svojo dolžnost. Šola v Ljubeni uprizoni Tiranovo drammatizirano »Dušico«, k obisku je bilo vabljenno vse članstvo. Zavzelo se je stališče, naj ostanejo ohranjene sreske učiteljske knjižnice, ker so zaradi bližine dostopnejše, vendar naj bi bile izdatno subvencionirane, da bi mogle koristiti.

Zborovalci so nato skupno posetili v okviru CKT prirejeni razstavi celjske likovne umetnosti in celjskega predvojne slovenskega tiska. Ob prihodu je učiteljsvo prsno pozdravil podpredsednik CKT g. prof. dr. Pavel Strmšek, ki je izpregovoril tehtne besede o človeku in njegovi kulturi ter še posebej o kulturnem delu slovenskega učiteljsva. Hvaležnost za to pozornost in občudujočo višino razstav je članstvo odhajalo z uspelega zborovanja.

Prihodnje zborovanje bo 11. junija 1938. v Celju.

Fran Roš s. r.,
preds.

Ad. Jagrovič s. r.,
tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k Knjige Slovenske matice za leto 1938. so pravkar izšle, in sicer: Miška Kranjca roman »Kapitanovi« (384 strani). Pavleta Sedmaka roman »Kaplan Martin Čedermac« (240 strani) in 5. snopič Kidričeve »Zgodovine slovenskega slovstva« (216 strani). Miško Kranjec nam v svojem obsežnem tekstu slika življenje na prekmurski kmečki domačiji Kapitanovih in je v Agati Kapitanovi orisal lik ponosne in strastne kmetice, v Ivanu Kapitanovem pa lik moža, ki se bori za svojo čeno in svojo domačijo. Roman je novo potrdilo Kranjčevega mojstrstva v pripovedovanju in risanju kmečkega življenja. Z romanom »Kaplan Martin Čedermac« je Slovenska matica uvedla v slovensko slovstvo novega pripovednika, ki bo zbudil veliko zanimanja zase in za svoje lepo, pogumno in aktualno delo. V kaplanu Martinu nam je avtor opisal nekakega duhovniškega hlapca Jerneja. Po vsebini važno, oblikovno lepo delo bo novega pripovednika Sedmaka uvrstilo takoj med naše najboljše pripovednike. 5. snopič Kidričeve Zgodovine slovenskega slovstva je ta obsejni spis zaključen. Ta snopič predstavlja s poprej izšliimi štirimi snopiči zase zaključeno enoto, ki obsega nad 800 strani leksi-konskega formata in nam podaja pregled našega slovstvenega dela od začetkov do Zoisove smrti. Spis predstavlja osnovno delo v naši literarni zgodovini. — Vse tri knjige prej-mejo Matični člani broširane zastoj. Član Slovenske matice postane lahko vsakdo, pristopnine ni, letna članarina znaša 50 din. Za to članarino so torej letos prejeli Matični člani tri izvirne slovenske knjige, dva romana in eno znanstveno knjigo. Vse tri knji-g-e obsegajo skupaj 840 strani! Na razpolago

so tudi v platno vezani izvodi za doplačilo 12 dinarjev za knjigo. Ker so Matične knjige res dragocene, jih toplo priporočamo.

—k Franjo Čiček: »Poštelski zaklad«. Mladinski pisatelj Franjo Čiček je dal šolskim odrom novo igro »Poštelski zaklad«. — Poštela je kraj na obronku Pohorja. Baje je bila tam naselbina prastarih ljudstev. Med prebivalstvom okoli Pohorja živi pripovedka, da so na Pošteli skriti zakladi, med temi tri kadi zlata. Zaklad, da je v oblasti višjih sil, a dvigniti da bi ga mogel le človek čistega srca in duše. — Na to pripovedno snov je pisatelj oslonil dejanje nove mladinske igre. Pastirji, revni v življenju, bogati v željah, govorijo radi o zakladu in Pošteli, vselej s skrivnostnim strahom. V pastirsko družbo pride berač Martinek in zaupno odkrije, kdo in kako bi lahko dvignil zaklad. Zda se odpravijo trije pastirji na Poštelo. Opolnoči narode ris in priključijo palčke, ki pa povedo, da je zaklad v oblasti vil. Palčki pokličejo vile in te prinesejo s sabo tri kadi. Kraljica vil ukaže vsakemu pastirju posebej, naj seže v eno izmed kadi. Mesto zlata najdejo pastirji v kadeh napise: »Moli in delaj!«, »Ljubi svojega bližnjega!«, »Ljubi svojo domovino!« Vile jih še pouče, da so to največji zakladi, nato odidejo. Pastirji se vrnejo k tovarišem in pripovedujejo o najdbi. Skraja družba ni zadovoljna z odkritjem takih zakladov, po premisleku pa spoznajo pastirji in Martinek njihovo pravo vrednost in igra konča v vselem razpoloženju.

Razgibano pastirsko okolje, dalje nastopanje bajnih bitij daje igri živo privlačnost in zanimivost, da domišljija mladega sveta ne bo prikrajšana. V dejanje so vnešeni spevi, rajanja, šale v obilni meri. Mladina se bo ob igri zabavala in veselila. Iluzijo o nekih zlatih zakladih je nadomestil pisatelj z moralnim jedrom in se bo nauk, podan v tej obliki, mladini vtisnil v dušo.

Pevske vloške je občuteno uglašil g. V. Živko. Krstno predstavo je igra doživela v prireditvi pobeškega Podmladka Rdečega križa, izide pa v tisku in bo tako mladinskim odrom na razpolago.

—k Zaključna, 10. številka I. letnika »Roditeljskega lista« je izšla te dni, prinašajoč sledeče članke: »Ob zaključku prvega letnika.« — Dr. Fr. Toplak: »V čem pogosto greše mlade matere?« — Martin Mencej: »Starši duševno zaostale deca.« — Dr. Pavel Strmšek: »Moj otrok.« — Albert Jerjav: »Poglavje o popravni izpiti.« — Dušan M.: »Bolest učiteljice Vande.« — Dr. Vlado Schmidt: »Kako vplivajo starši na bodoči poklic svojih otrok.« Ivan Potrč: »Zgodba o Matjašču.« — Vzgojni nasveti. — Zdravstveni nasveti. — Jela Levstik: »Nogavice.« — Roditeljski pokret. — Šola, ki l. letnika še ni naročila, a ga želi imeti, lahko naroči vezanega, ki stane 36 din. Prodajamo tudi posamezne številke, pripravne posebno za pomožno čtivo pri gospodinjskem pouku v višji narodni šoli ter na gospodinjskih nadaljevalnih šolah. Pri večjem številu — vsaj 10 izvodov — številka po din 1,50, sicer 2 din.

TOVARISI(CE)!

NE POZABITE NA OMOR-SKI UČITELJSKI DOM IN POŠLJITE PRIJAVNICE!

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

DIJAKINJO

sprejem na hrano in stanovanje k svoji hčerki, učenci 2. razreda gimn. v Celju za prihodnje šolsko leto. — Josip Kotnik, učitelj, l. deška, Celje.

ZAMENJAVA

Učiteljica na Gorenjskem, 8 km od večjega mesta (blizu letovišča, avtobusna zveza), zamenja svoje mesto s tovarišico ali tovarišem do 2 ure z vlakom od Ljubljane in do 1 ure od postaje. — Ponudbe pod šifro »Ugodno«.

Na Vas je leželo da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svedloličnica